

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

TOM XLIX-ZESZYTY 1-2

za rok 1997

POZNAŃ 1998

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

TOM XLIX-ZESZYTY 1-2

1997

POZNAŃ 1997

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Juliusz Bardach, Jan Baszkiewicz, Stanisław Grodziski, Hubert Izdebski, Bogdan Lesiński, Jan Malarczyk, Henryk Olszewski (redaktor), Kazimierz Orzechowski, Michał Pietrzak, Zygfryd Rymaszewski, Stanisław Salmonowicz, Janusz Sondel, Katarzyna Sójka-Zielińska, Wacław Uruszczak, Maria Zabłocka

Sekretarz redakcji: Krzysztof Krasowski

Tłumaczyli na język francuski: Piotr Podgórski i Maria Zmierzak

Adres redakcji:

ul. Św. Marcin 90, Collegium Iuridicum, 61-809 Poznań
tel. (061) 8536 251 wewn. 208

Gz 108

Adres Wydawnictwa:

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi
ul. Zakręt 26/4, 60-351 Poznań
tel. 8688-323, tel./fax 8671-827

Printed in Poland

ISSN 0070-2471

SPIS TREŚCI — TABLE DES MATIÈRES

Tom XLIX — Zeszyty 1–2

I. ROZPRAWY — ARTICLES

Christopher McNall, <i>Litkup in the Rural Court Books of Old-Time Poland</i> „Litkup” dans les livres judiciaires des cours de la Pologne médiévale	11
Kazimierz Orzechowski, „Dziwiąta część”. Ze studiów nad kształtowaniem się podatku szacunkowego na Śląsku „La neuvième partie”. Des études sur l'établissement d'un impôt estimatif en Silésie	27
Tomasz Wiślicz, <i>Czary przed sądami wiejskimi w Polsce XVI – XVIII wieku</i> <i>La sorcellerie devant les cours rurales en Pologne du XVIe jusqu'au XVIIIe siècle</i>	47
Witold Filipczak, <i>Rugi poselskie i losy „rozdwójonych” sejmików przedsejmowych w latach 1778–1786</i> <i>Vérification des pouvoirs des députés et les vicissitudes des diétines électorales „parallèles” dans les années 1778–1786</i>	65
Tomasz Demidowicz, <i>Prawne aspekty poboru wojskowego w Królestwie Polskim w latach 1832–1862</i> <i>La législation conscriptionnelle dans le Royaume de Pologne de 1832 à 1862</i>	87
Jerzy W. Ochmański, <i>Ewolucja koncepcji państwa w naukach prawnych w Niemczech w latach 1871–1936</i> <i>L'évolution de l'idée de l'État dans les sciences juridiques en Allemagne de 1871 à 1936</i>	101
Henryk Korczyk, <i>Pakt Ligi Narodów: rozbieżności pomiędzy tekstem francuskim a angielskim</i> <i>Divergences entre les textes français et anglais dans le Pacte de la SDN</i>	123
Józef Stępień, <i>Spory wokół projektów ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w 1946 r.</i> <i>Controverses à propos des projets de la loi électorale avant les élections législatives de 1946</i>	131
* * *	
Juliusz Bardach, <i>Jana Adamusa wspominam...</i>	163
Andrzej Feliks Grabski, <i>Teoretyczno-metodologiczna refleksja Jana Adamusa i jego koncepcje historiograficzne</i>	175

VI

Zygfryd Rymaszewski, <i>Jan Adamus jako historyk prawa</i>	195
Wojciech Kaute, <i>Problem syntezy dziejów Polski w poglądach historiograficzno-metodologicznych Jana Adamusa</i>	205

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY – MISCELLES

Maria Zabłocka, <i>Leges duodecim tabularum secundum Hotomanum reconstructae</i>	221
Anna Pikulska-Robaszkiewicz, <i>O odradzaniu się rosyjskiej romanistyki</i>	231
Marian Łysiak, <i>Miejsce dziecka w strukturach prawnych średniowiecznego Torunia</i>	235
Tadeusz Maciejewski, <i>Średniowieczne narzędzia tortur. Uwagi o włoskiej ekspozycji archeologicznej</i>	241
Jarosław Stolicki, <i>Prolongowanie sejmów w drugiej połowie XVII wieku</i>	247
Tamara Bairašauskaitė, <i>Kilka uwag o sejmikach guberni litewskich (do lat trzydziestych XIX w.)</i>	265
Anna Rosner, <i>Tradycja szlacheckiego sejmikowania w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim</i>	273

* * *

Dwa dokumenty z dziejów ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego z 17 maja 1989 r.	285
Kazimierz Kąkol, <i>Oświadczenie do protokołu w związku z projektem ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polsce</i>	286
Michał Pietrzak, <i>Odpowiedź na Oświadczenie profesora Kazimierza Kąkola</i>	289

III. SZEŚCZDZIESIĘCIOLECIE PRACY TWÓRCZEJ PROFESORA JULIUSZA BARDACHA SOIXANTIÈME ANNIVERSAIRE DU TRAVAIL SCIENTIFIQUE CRÉATEUR DE MONSIEUR PROFESSEUR JULIUSZ BARDACH

Jubileusz sześćdziesięciolecia pracy twórczej Profesora Juliusza Bardacha (Wanda Sudnik)	295
Przemówienie Profesora Antoniego Mączaka	296
Przemówienie Profesora Juliusza Bardacha	300

IV. ARTYKUŁY RECENZyjne – ARTICLES CRITIQUES

Marek Maciejewski, <i>Nowy niemiecki podręcznik historii myśli politycznej</i>	309
Stanisław Salmonowicz, <i>Śmierć nie zawsze w majestacie prawa. Z dziejów kary śmierci w krajach niemieckich</i>	321
Krzysztof Krasowski, <i>Dekretowanie ustaw w Polsce w latach 1918–1926. Uwagi na marginesie książki Romualda Kraczkowskiego</i>	339

V. RECENZJE I NOTY RECENZyjne – COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES

Volumina Constitutionum. t. I: 1493–1549, vol. 1: 1493–1526. Do druku przygotowali Stanisław Grodziski, Irena Dwornicka, Wacław Uruszczak, z przedmową Stanisława Płazy oraz wstępem Stanisława Grodzkiego, 1996 (Józef Matuzewski)	349
---	-----

VII

Eric H. Pool, <i>Een kwestie van titels, causa van bezit, verjaring en eigendom naar klassiek Romeins recht</i> , 1995 (Wojciech Dajczak)	350
Joachim Bahlcke, <i>Schlesien und die Schlesier</i> , 1996 (Kazimierz Orzechowski)	352
Jerzy Urwanowicz, <i>Wojskowe „sejmiki”. Kola w wojsku Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku</i> , 1996 (Henryk Olszewski)	353
Zbigniew Naworski, <i>Sejmik generalny Prus Królewskich 1569–1772. Organizacja i funkcjonowanie na tle systemu zgromadzeń stanowych prowincji</i> , 1992 (Tadeusz Maciejewski)	356
Harald Hendrix, <i>Traiano Boccalini fra erudizione e polemica. Ricerche sulla fortuna e bibliografia critica</i> , 1995 (Jan Malarczyk)	357
Ständefreiheit und Staatsgestaltung in Ostmitteleuropa. Übernationale Gemeinsamkeiten in der politischen Kultur vom 16. bis 18. Jahrhundert. Hrsg. von Joachim Bahlcke, Hans-Jürgen Bömelburg, Norbert Kersken, 1996 (Kazimierz Orzechowski)	360
Andreas Schwennicke, <i>„Ohne Steuer kein Staat”. Zur Entwicklung und politischen Funktion des Steuerrechts in den Territorien des Heiligen Römischen Reichs (1500–1800)</i> , 1996 (Henryk Olszewski)	362
Anna Filipczak-Kocur, <i>Skarb litewski za pierwszych dwu Wazów (1587–1648)</i> , 1994 (Andrzej B. Zakrzewski)	363
Indykacja dominiów, poddanych i miast Śląska według „pierwszej rewizji” z 1726 r. Materiały do statystyczno-geograficznego opisu Śląska z pierwszej połowy XVIII w. Wyd. Kazimierz Orzechowski, 1995 (Anna Filipczak-Kocur)	366
Protokoły Rady Stanu Księstwa Warszawskiego. Wyd. Tadeusz Mencel i Marian Kallas. T. II cz. 1–2, 1995–1996 (Marek Krzymkowski)	368
Elżbieta Kundera, <i>Doktryna „socjalistów z katedry” (1872–1918)</i> , 1996 (Henryk Olszewski)	369
Maciej Jankowski, <i>Być liberałem w czasie trudnym. Rzecz o Włodzimierzu Spasowiczu</i> , 1996 (Artur Korobowicz)	371
Antoni Dudek, <i>Państwo i Kościół w Polsce 1945–1970</i> , 1995 (Krzysztof Krasowski)	374

VI. IN MEMORIAM

Władysław Sobociński (1913–1995) (Stanisław Grodziski). Bibliografia prac naukowych profesora Władysława Sobocińskiego, cz. II (zestawiła Grażyna Bałtruszajtys)	379
Jacek Jędruch (1927–1995) (Wacław Uruszczaek)	385
Roman Schnur (1927–1996) (Henryk Olszewski)	387
Max Kaser (1906–1997) (Marek Kuryłowicz)	389

VII. KRONIKA – CHRONIQUE

Prawo rzymskie i współczesność. Seminarium poświęcone pamięci Henryka Kupiszewskiego (Monika Krawczyk)	393
Symposium w setną rocznicę urodzin Jana Adamusa (Maciej Rakowski)	394
Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym (Anna Grześkowiak-Krawicz) ...	395
Kolokwium habilitacyjne dr Elżbiety Kundery (Mirosław Sadowski)	395
Kolokwium habilitacyjne dra Zbigniewa Rau (Maria Zmierzak)	395
Kolokwium habilitacyjne dra Antoniego Dębińskiego (Sławomir Fundowicz)	396

VIII

Obrony prac doktorskich (opracowali Agnieszka Kacprzak, Marcin Wojewódka, Marek Krzymkowski)	396
Komitet Redakcyjny „Revue Historique de Droit Français et Etranger” (Stanisław Salmonowicz)	397

VIII. BIBLIOGRAFIA – *BIBLIOGRAPHIE*

Materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 1995. Pod redakcją Marii Zabłockiej zebrali Marzenna Paszkowska i Roman Sobotka.	399
--	-----

WSPÓŁPRACOWNICY TOMU XLIX

Tamara Bairašauskaitė (Vilnius)
Grażyna Bałtruszajtys (Warszawa)
Juliusz Bardach (Warszawa)
Tomasz Demidowicz (Biała Podlaska)
Witold Filipczak (Warszawa)
Anna Filipczak-Kocur (Opole)
Sławomir Fundowicz (Lublin)
Andrzej Feliks Grabski (Łódź)
Stanisław Grodziski (Kraków)
Anna Grześkowiak-Krwawicz (Warszawa)
Agnieszka Kacprzak (Warszawa)
Wojciech Kaute (Katowice)
Kazimierz Kąkol (Warszawa)
Henryk Korczyk (Kraków)
Artur Korobowicz (Lublin)
Krzysztof Krasowski (Poznań)
Monika Krawczyk (Łódź)
Marek Krzymkowski (Poznań)
Marek Kuryłowicz (Lublin)
Marian Łysiak (Toruń)
Marek Maciejewski (Wrocław)
Tadeusz Maciejewski (Gdańsk)
Jan Malarczyk (Lublin)
Józef Matuszewski (Łódź)
Antoni Mączak (Warszawa)
Christopher McNall (Oxford)
Jerzy W. Ochmański (Poznań)
Henryk Olszewski (Poznań)
Kazimierz Orzechowski (Wrocław)
Marzenna Paszkowska (Warszawa)
Michał Pietrzak (Warszawa)
Anna Pikulska-Robaszkiewicz (Łódź)
Piotr Podgórski (Poznań)
Maciej Rakowski (Łódź)
Anna Rosner (Warszawa)
Zygfryd Rymaszewski (Łódź)
Mirosław Sadowski (Wrocław)
Stanisław Salmonowicz (Toruń)
Roman Sobotka (Warszawa)
Józef Stępień (Warszawa)
Jarosław Stolicki (Kraków)
Wanda Sudnik (Warszawa)
Wacław Uruszczak (Kraków)
Marcin Wojewódka (Warszawa)
Tomasz Wiślicz (Warszawa)
Maria Zabłocka (Warszawa)
Andrzej B. Zakrzewski (Warszawa)
Maria Zmierzak (Poznań)

